

KOLEKTYVINIS DARBAS

LIETUVOS KP ANYKŠČIŲ RAJONO KOMITETO IR
RAJONO LIAUDIES DEPUTATŲ TARYBOS ORGANAS

Anykščiai

1980 m.

Ilepos

17 d.

Ketvirtadienis

Nr 84 (4124)

Kaina 2 kap.

Eina nuo 1948 m.

Atidaryti Lietuvos TSR Revoliucijos muziejaus rūmai

Vilniuje, dešiniajame Nerles krante, iškilto originalios architektūros statinys — naujieji Lietuvos TSR Revoliucijos muziejaus rūmai, Ilepos 11 d. įvyko iškilmingas jų atidarymas.

Ekspozicija prasideda 1940—1941 metais. Per tris aukštus kaskadomis išsidėsčiusios salės leidžia lankytojui nuosekliai ir išsamiai susipažinti su Lietuvos liaudies kova už savo laimę, šviesų rytojų, milžiniškais laimėjimais, kuriuos, Komunistų partijos vadovaujami, respublikos darbo žmonės pasiekė per 40 Tarybų valdžios metų.

Lietuvos TSR Revoliucijos muziejaus rūmų projekto autoriai — architektai G. Baravykas ir V. Vieliū, konstruktorius C. Strimaitis. (ELTA)

Pasiruošimas lems pjūties spartą

Neseniai rajono ūkiuose vykusio javapjūtės technikos apžiūra parodė, kad gerų rezultatų pasiekė tie ūkiai, kurie turi tinkamas javų kombainų remontui patalpas, intensyviai remontavo juos per žiemą. Apžiūros dieną buvo kruopščiai darbu paruošti visi javų kombainai „Anykščių šilėlio“, „Gimtosios žemės“, „Lenino keliu“, „Pirmyn į komunizmą“ kolūkiuose. Sodininkystės tarybiniam ūkyje.

Be to, paskutinieji kombainai buvo remontuojami Andrioniškio, M. Melnikaitės, Surdegio kolūkiuose. Tačiau apžiūros metu įsitikinta, kad ypač atsiliekama su javų kombainų paruošimu pjūčiai „Ateities“, „Aušros“, „Gintaro“, „Nevėžio“, „Už taiką“, „Vienybės“ kolūkiuose, Jakšiškio, Naujasodžio tarybinuose ūkiuose. Čia apžiūros dieną buvo dar nesuremontuoti po 4—6 kombainus. Blogai, kad iš viso rajono ūkiuose šiemet kombainai buvo remontuojami lėtesniais tempais, negu pernai. 1979 metais liepos 1 d. buvo suremontuoti 84 procentai, o šių metų tai pačiai datai — vos 76,4 proc. kombainų. Ūkiuose, kur pjūties technikos remontas neužbaigtas, dabar būtina į šį svarbų darbą nukreipti labiausiai patyrusius mechanizatorius.

Kai kurie rajono ūkiai, kaip „Ateities“ kolūkis, dar nebuvo pristatę į „Zemūk-technikos“ rajono susivienijimą visų susidėvėjusių kombainų mazgų. Toks delsimas nepateisinamas. Kita bėda — kad ūkiai ilgą laiką negauna atsarginių dalių „Kolos-6“ markės kombainams. Kai kurie jų mazgai dar yra negauti nuo praėjusių metų. Čia didelį operatyvumą turėtų rodyti rajoninio susivienijimo darbuotojai. Iš keitimo sandėlio į ūkius kartais dar patenka netinkami mazgai bei agregatai. Šio sandėlio darbuotojai broką turėtų grąžinti remonto įmonėms.

Svarbu, kad būtų laiku sutvarkytos ir kitos derliaus doravimo mašinos, būtent, grūdų džiovyklos, aktyviosios ventiliacijos įrenginiai. Apžiūros metu ir šios technikos paruošime rasta spragų.

Pjūties išvakarėse kiekviename ūkyje reikia surengti dalykiškus seminarus saugumo, technikos bei priešgaisrinės apsaugos klausimais, išmokyti saugiai dirbti visus derliaus dorotojus.

Ruošiant javų kombainus, reikia pasirūpinti saugumo technika. Būtina įrengti ant grūdų bunkerio angos metalines groteles, kad neįvyktų nelaimių, kurių buvo pasitaikę ir mūsų rajono ūkiuose.

se. Nedera pamiršti, jog traktorius, kombainus gali vairuoti tik mechanizatoriai, turintieji tam teises. Vairuotojas, neįsigijęs tokių teisių — dar ne kombainininkas.

Būna atvejų, kai didelį darbo stažą turintis ir, be to, patyręs sukaupęs mechanizatorių pamiršta, kaip tiksliai paruošti darbui tą ar kitą kombaino mazgą. Dalis mechanizatorių, vairavę kombainus 1—2 sezonus, nedaug žino apie tai, kaip juos paruošti darbui. Todėl yra tikslinga ir būtina dar kartą mechanizatorių kolektyvuose peržiūrėti techninę literatūrą, išsiaiškinti, kaip iš tiesų turi būti tiksliai sureguliuotas pjaunamasis aparatas bei kiti kombaino mazgai. Netrukus „Svyturio“ kolūkyje į pasitarimą bus pakviesti ūkių kombainininkai. Čia bus surengtas konkursas nustatyti, kurie kombainininkai geriausiai moka sureguliuoti ir praktiškai paruošti darbui kombainą, pasinaudodami reguliavimo prietaisais. Šioms varžyboms ruoštis, gilinti žinias tikslinga iš anksto. Ir iniciatyvą čia turėtų rodyti ūkių inžinerinės tarnybos.

R. Pavilanskas
Rajono žemės ūkio valdybos valstybinės priežiūros inspekcijos viršininkas

MŪSŲ DAINOS, MŪSŲ ŠOKIAI — TAU, TĖVYNE

Pačios didžiausios, pačios reikšmingiausios šventės — Tarybų Lietuvos sukaktys sukviečia į respublikos sostinę tūkstančius saviveiklininkų. Tokia šventė, pažyminti Tarybų valdžios atkūrimo 40 metų, tris dienas vyko senajame Vilniuje.

Trisdešimt šeši tūkstančiai dainininkų, šokėjų ir muzikantų iškovojo teisę dalyvauti Respublikinėje jubiliejinėje šventėje. 36 tūkstančiai iš beveik 500 tūkstančių meno saviveiklininkų armijos! Atvyko patys talentingiausieji, patys darbščiausi. Ir tuo įsitikinti galėjo kiekvienas, kuriam teko matyti liaudies ansamblių „Sventinius vakarus“. Kalnų parke, Dainų dienos programoje Vingio parke ar šokėjų pasirodymą, kuris vyko „Žalgirio“ stadione.

Pasitelkę turtingą mūsų tautosakos palikimą, ansamblių vakaro rengėjai atkūrė linksmą liaudiškų žaidimų šventę su keturių metų laikų paveikslais. Džukų krašto melodijomis ansamblių „piešė“ žiemą, žemaitišką — sutiko pavasarį. „Vasaros“ paveikslė atgimė aukštųjų papročiai. Ypač šiltai buvo sutikti įžymiojo lietuvių liaudies muzikos

puoselėtojo J. Svedo „Klonių aidai“ — rapsodija liaudies instrumentų orkestrui, kurią atliko visi šventės dalyviai. Net ir choristai, pritardami orkestrams, skudučiai skudučiavo. Neregėtas, nematytas dutūkstantinis liaudies instrumentų orkestras! Rudens paveikslas sukvietė visus į derliaus šventę. Dainininkai dainavo linksmas pabaigtuvių dainas, šokėjai šoko polkas, visi drauge atliko finalinę kompoziciją „Sveikink, žeme“.

„Išpuodinga eiseną, net šešetą kilometrų nusitęsusi, šventės dalyviai Lenino prospektu ir Ciurlonio gatve nuo Gedimino aikštės pasiekė Vingio parką. Čia visus dalyvius ir svečius pasveikino Dainų šventės organizacinio komiteto pirmininkas, Lietuvos KP CK sekretorius L. Sepėlys. Buvo pakelta šventės vėliava, įsiliepsnojo šventinė ugnis. Plojant visam Vingio parkui, dainų švenčių veteranas, respublikos liaudies artistas K. Kaveckas įteikė dirigento lazdelę Dainų dienos meno vadovui, respublikos nusipelnusiam meno veikėjui A. Jozėnui. Skambėjo šventėje E. Balsio kan-

tata „Leninui šlovė“, B. Dvariono „Zvaigždutė“, harmonizuotos lietuvių liaudies dainos, broliškų respublikų kompozitorių kūriniai, užsienio klasika. Kaip visada, nepaprastai šiltai sutikta, pasirodė jungtinė kaimo kapela. Dainavo suaugusių ir vaikų, vyrų ir moterų chorai. Baigdami, į daugiataukstantinį chorą susibūrę, visi atliko B. Dvariono ir E. Mieželaičio dainą „Ant Nemuno kranto“.

Sešių dalių šokėjų pasirodymą „Žalgirio“ stadione šventės rengėjai pavadino „Mūsų Tėviškos dainos“. Masinės choreografinės kompozicijos atliko darželinukų ir pagyvenusių žmonių kolektyvai, pionieriai, profesionalių technikos mokyklų moksleiviai, studentai — pramoginių ir tautinių šokių šokėjai. Su savo programa pasirodė pučiamųjų orkestrai. Gausiais plojimais žiūrovai palydėjo senąjį lietuvių liaudies šokį „Džigūną“, taip pat „Sapnagių polką“, „Volungę“. Keitėsi šokių pavadinimai, vis naujais raštais išrašydavo žalią veją šokėjai, naujomis spartomis į išmargindavo saviveiklininkų kostiumai, tačiau nesikeitė nuotaika: ji visą laiką buvo labai pakili, šventiška. Su nepaprastu pakilimu šoko šokėjai „Draugystės juostą“ — finalinę kompoziciją.

Šventės programoje pasirodė ir svečiai — RTFSR, Baltarusijos, Latvijos ir Estijos saviveiklininkai.

Ansamblių vakaro meno vadovas ir vyriausiasis režisierius — respublikos liaudies artistas V. Bartusevičius, šokių dienos — TSRS liaudies artistas J. Lingys.

V. Petrauskaitė
(ELTOS koresp.)

Soclenktynių priešaky — Kavarsko konditeriai

Anykščių rajoko sąjungos visuomeninio maitinimo įmonių ūkiskaitinis susivienijimas apjungia 43 atskiras šios šakos rajono įmones. Kam iš jų sekasi geriausiai, kas per pirmąjį šių metų pusmetį pasiekė aukščiausią gamybinių rodiklių? — tokį klausimą mūsų korespondentas pateikė susivienijimo profsąjungos komiteto pirmininkei, ekonomistei Gertrūdei Krasauskaitei.

— Susumavus šešerių mėnesių rezultatus, socialistinio lenktyniavimo priešakyje žengia Kavarsko konditerijos cecho kolektyvas, vadovaujamas brigadininkų Janinos Sirvinskienės ir Bi-

rutės Daniūnienės (gamybos vedėjas Algirdas Gansininkas). Suminį konditerinių gaminių iškepimo planą kavarskiečiai įvykdė 101,8 proc., o vieno darbuotojo 1 valandos išdirbis čia siekia 8,58 rub. Lenktyniavimo nugalėtojų laukia pereinamoji gairė bei piniginė premija. Antroji vieta Anykščių VMJOS įmonių tarpe atiteko Svėdasų kavinės darbuotojams, kurie mažmeninės apyvartos planą įvykdė 101 proc., virtuvinės produkcijos — 108,7 proc. Trečioji vieta pripažinta Dabūžių aštuonmetės mokyklos valgyklos kolektyvu.

A. Litvinas

Kasmet vis labiau tvirtėja Kėdainių rajono M. Melnikaitės kolūkis — pirmasis Tarybų Lietuvoje įsikūręs pokario metais. Ypač didelis pakilimas jaučiamas šiame penkmetyje. 1978 metais visos žemės ūkyje buvo baigtos drenuoti. Jau keleri metai grūdų derlingumo vidurkis siekia 41 centnerį iš hektaro.

Keičiasi ir žmogaus darbas, kuriam į pagalbą atėjo galinga ir naši technika. Ūkio parke — 64 traktoriai, 46 automašinos, 13 grūdų kombainų, daug kitų padarų. Per pastaruosius keletą metų čia išaugo karvidė, kiaulių kompleksas, mechanizuotas grūdų sandėlis, trąšų saugykla. Kasmet jaučiuose namuose švenčiama nemaža įkurtuvių.

NUOTRAUKOJE: kolūkio veteranai (iš kairės į dešinę) — V. Minkevičius, J. Gervatauskas, A. Monkevičius, L. Smilga, S. Kirkila, pirmasis ūkio partinės organizacijos sekretorius J. Černeckas, V. Sidlauskienė ir V. Silvestravičius.

G. Svilojaus (ELTA) nuotr.

Kronika

Už pasiektus laimėjimus vykdant dešimtojo penkmečio užduotis bei socialistinius įsipareigojimus Šiaulių televizorių gamyklai ir Skuodo rajono Mosėdžio kolūkiui suteikti Tarybų Lietuvos 40-mečio vardai. Kolektyvų dirbantieji, atsakydami į šį aukštą jų darbo įvertinimą, pasižadėjo dar gražesniais darbo laimėjimais suteikti TSKP XXVI suvažiavimą, anksčiau laiko įvykdyti dešimtojo penkmečio užduotis. (ELTA)

Sis pasakojimas apie Raguvėlės kalvis Kumščius, apie jų šeimyninę profesiją, kuriai paskyrė savo gyvenimą trys kartos.

1. AMATĄ MOKĖSI — DUONOS TURESI

Dominyką Kumščį likimas nubloškė į Latviją. Ejo kalbos, kad ten turėtų didesnes algas bledniokams moka, kad Latvijoje gyventi lengviau, negu Lietuvoje. Tačiau ir čia savo laimės Dominykas nesurado, nes pinigais veltut nlekas nesišvalstė. Gal pat didžiausia laimė jam buvo tai, kad pramoko kalvio amato. Senas latvis kalvis paslėbė jo jaunolio smalsumą, jo susidomėjimą kalvyse. Tad kartą pasikvietė į kalvę, parodė kaip dumplės pūsti. Paskui parodė, kaip geležį ant priekalo kalant laikyti, kaip naudotis vienu ar kitu įrankiu. Dominykas gabus buvo, viską greitai įsidėmėjo. O kalvis, aiškindamas savo paslaptis, vis kartojė: „Amatą mokėsi — duonos turėsi“. Truputį pramokęs amato, Kumštys su šeima grįžo į gimtinę. Apsigyveno Konciapolio kaime esančiame kumetyne, kartu su kiltais pono Komaro samdiniais plūšėjo laukuose, krovė į pono aruodus turtus... Bet kai ponas sužinojo, kad Kumštys moka kalvio amatą — pasiūlė statyti kalvę. Išskyrė žemės sklypą, davė truputį medžio. Taip Dominykas ir pasistatė pašūrę. Čia jis taisė visiems Raguvėlės valstiečiams plūgius, akėčias, kausė arklius, vykdė visus ponų reikalavimus. Ne viena dešimtmelį jis paskyrė šiam amatui, o gyve-

nimas mažai tepagerėjo. Kai senatvėje susilpnėjo sveikata, ponas Komaras Kumščiu paliepė palikti kalvę: „Kam tu reikalingas, jei vos kūji besuvaldai?“

Tėvą kalvėje pakaltė jo vaikui, kuriuos jis pats išmokė šito nelengvo amato...

2. IS PRANO KUMŠCIO BIOGRAFIJOS

Pranui Kumščiu ejo keturiolikti metai, kai tėvas jau rimtai jam užsiminė apie kalvio darbą. Sūnus dažnai atbėgdavo į kalvę, atnešdavo tėvui valgyti, pūsdavo dumplės... Jam visa tai buvo tarsi vaikiškas žaidimas, pramoga, nes kitų pramogų kumečių vaikui Komaro dvare nebuvo. Tėvo pasiūlymu dirbti kalvėje jo padėjėjų Pranas susidomėjo. Rūpėjo jam darbas. O ir atlyginimo jė dviese jau gautų daugiau, galėtų skaniau pavalyti, švariau apsirengti... Taip Pranas liko kalvėje. Sunkus vaiku buvo šis darbas, ne pagal jo jėgas, amžių. Ir tėvas, malydamas visą suodina, išvargusį vaiką, jo labai galėdavo. Bet to kia jau buvo jų — vargšų — dalis: reikėjo dirbti iki devinto prakaito.

Nepastebimai bėgo metai. Pranas jau tapo tikru kalviu. Ir pono ausis pasiekė gandas, kad kalvėje dirba gabus, sumanus berniokas. O jam kaip tik reikėjo automobilio vairuotojo. Todėl pasikvietė Praną ir parodė automobilį. Gražų, žvilgantį. Pasakė: „Jei doras būsi — važinėsi šituo automobiliu. O dabar lipk į mašiną ir mokykis vairuoti“. Iš susijaudinimo vaikui net ašaros ištryško. Jam — paprastam kumečio vaikui teks važioti

poną. Šituo blizgančiu aštuonviečiu prancūziškos gamybos automobiliu.

Bet važioti poną irgi menka laimė.

Mėgo jis medžiokles, įvalrias linksmybes, keliones, tad Kumščiu tekdavo per dienų dienas, net ištisais mėnesiais važinėti iš dvare į kitą. Jų automobilis pasiekdavo net užsienį. Ir tegu nebando mašina sugesti pa-

sinešdino paskutinis ponų Komarų gimnastis, Pranas Kumštys vėl praveria kalvės duris. Vėl susirenka įrankius, gauna geležies, pradeda pūsti dumplės. Jis tiki greita Tarybinės Armijos pergale... Ejo metai. Apylinkėje kūrėsi kolūčiai. Kai-mai keitė savo vaizdą, žemė brandino vis garsesnę derlių. O Pranas Kumštys vis darbavosi kalvėje. Iki pat senatvės, iki užtarnauto poilsio...

Kalvių kartos

3. KA MENA ALFONSAS KUMŠTYS?

Neleptino gyvenimas ir Alfonso — senojo Raguvėlės kalvio Dominyko Kumščio antrojo sūnaus. Nuo mažų dienų tarnavo buožėms įvairiuose kaimuose, vėliau atėjo į tėvo kalvę ir pradėjo mokytis kalvystės. Broliai tapus vairuotoju, jis liko tėvo padėjėju. Iš pradžių smailino kaupčius, vėliau jau kausė arklius. Taip prabėgo keleri metai. Kai Komaras įsigijo pirmąjį traktorių, Alfonso paliepė išmokti jį valdyti. Vaikinas buvo gabus, nagingas. Na, ir teko tada jam su tuo traktoriumi pavargti. Dirbo su juo laukuose nuo aušros iki saulės, o ponas vis nepatenkintas, kad per mažai laukų suaria, kad tinginiauja. Dar ir su kuliama teko dirbti. Ne kartą jaunas traktorininkas buvo ponų išplūstas, ne kartą jam buvo grasinama, kad bus išvytas iš dvare, nors dirbo, stengėsi iš paskutiniųjų.

Nežinia, kaip būtų pasibaigę tie grasinimai, jeigu ne 1940-iejų atvėrė visiems Raguvėlės dvare kumečiams plačius vartus į laimę. Su dideliu džiaugsmu Alfonso sutiko žiniją apie Tarybų valdžios atkūrimą Lietuvoje, su dar didesne energija jis darbavosi dabar jau nebe pone, bet tarybinio ūkio žemėje. O prasidėjus Didžiajam Tėvynės karui Alfonso Kumštys kartu su kitais raguvėliečiais aktyviais areštuojamas, įkaišamas į Panevėžio kalėjimą. 1944 metais jis savanoriu išeina į Tarybine Armiją. Kovoja Didžiojo Tėvynės karo fronte prie Kelmės, Siauliu, Telšiu, Liepojos, Kaliningrado, vaduoja Lenkijos miestus ir kaimus, pergalę sulaukia Vokietijoje. Karui pasibaigus, Alfonso, su koviniais medaliais prie krūtinės, grįžta gimtinėn. Apsigyvenęs Juostininkų kaime pasistatė kalvę ir pradeda darbuotis. Tarybiniam ūkiui juk labai reikėjo

darbščių rankų, sumanaus kalvio. Tą puikiai suprato Alfonso Kumštys ir kalvio amatui paskyrė beveik trisdešimt metų.

Didžiojo Tėvynės karo dalyvis Alfonsas Kumštys. Autoriaus nuotraukos

4. KETVIRTASIS IS KALVIŲ DINASTIJOS

Seniai nebėra gyvųjų tarpe Dominyko Kumščio. I užtarnautą poilsį išėjo dabar ir broliai Alfonso bei Pranas. O Raguvėlės tarybiname ūkyje darbuojasi jauniausias iš kalvių dinastijos — Prano Kumščio sūnus Adolfas. Jis sąžiningai tęsia senelio, tėvo ir dėdės pamėgtą darbą. Tiesa, dabar Adolfas Kumštys dirba ne kalvėje, o mechaninėse dirbtuvėse. Ir profesija jo jau ne vien kalvis, bet ir šaltkalvis.

Mano darbas panašus į kalvio, tiksliai dabar ūkyje daug kas pasikeitė, — pasakoja Adolfas Kumštys. — Mūsų rankose kiti darbo įrankiai, prietaisai. Į pagalbą ateina modernūs mechanizmai, staklės. Senąją kalvę pakeitė erdvios mechaninės dirbtuvės.

Adolfas Kumštys kalvystės išmoko iš savo tėvo. Ir meilę technikai iš jo paveldėjo. Dirbo ūkyje traktorininku, kombainininku, bet trūko darbuotojų prie technikos remonto. Tad ir pasiūlė į mechanines dirbtuves. O kokių darbų tik Adolfas nemoka. Jis ir tekintojas, ir suvirintojas. Jei reikės — dirbs iki sutemos, namo pareis tik tada, kai technika vėl bus „pagydyta“. Jeigu lauke bedirbant sulūš koki nors mechanizmo detalė — visi vėl kreipsis į Adolfą. Gerbia Adolfą Kumščį ūkio vadovai, darbo draugai. Gerbia už sąžiningumą, darbštumą, už auksines rankas. Ir labai džiugu senajam Pranui Kumščiu kasdien matyti į namus iš mechaninių dirbtuvių pro šimtamečius parko medžius pareinančią sūnų Adolfą — pavargusį, bet linksmą nusiteikusį. Ir dar maloniau senajam kalviui jausti, kad sūnus dorai žengia jo pėdomis, kad pratęsia kalvių kartą.

Vytautas Bagdonas

Senasis kalvis Pranas Kumštys su sūnumi Adolfu — Raguvėlės tarybinio ūkio šaltkalviu.

MIESTUOSE IR RAJONUOSE

(Praneša vietiniai laikraščiai)

PALENGVINA DARBA, TAUPO LĖŠAS

Molėtų rajono Ciulėnų kolūkyje, rašo laikraštis „Pirmyn“, sudaryta racionalizatorių ir išradėjų brigada, kuri rūpinasi žemdirbių kūrybine veikla, naujų pasiūlymų pritaikymu. Ūkio racionalizatorių pasiūlymu sėklinių grūdų sandėlyje įrengtas beicavimo punktas, kur visi darbai atliekami mecha-

nizmų pagalba. Brigados nariai patobulino žolės miltų agregatą. Ypač daug pasidarbavo racionalizatoriai pasarų ruošimo ceche. Bendradarbiaujant su Vilniaus žolės ir šiaudų perdirbimo mašinų eksperimentinio konstravimo instituto darbuotojais, jie sumontavo šiaudų šarminimo liniją, pritaikė kitus vertingus pasiūlymus.

Igyvendintos naujovės kasmet sutaupo ūkiui 15 tūkstančių rublių, palengvina gamybos procesus. Ciulėniškiai racionalizatoriai dvejus metus iš eilės pripažinti socialistinio lenktyniavimo nugalėtojais respublikos žemdirbių tarpe.

PATOGU IR NAUDINGA

Atokiau nuo gyvenviečių gamybinių centrų Uliūnų tarybiname ūkyje iškilo dideli pastatai. Būtent šito ir reikalauja nuodingųjų chemikalų sandėliavimo, jų paruošimo kovai su piktžolėmis, augalų ligomis ir kenkėjais taisyklės, — rašo Panevėžio rajono „Tėvynės“ laikraštis.

Aplvetoje ir jau apželdintoje aikštelėje pastatytas chemikalų sandėlis, jų paruošimo punktas ir 140 tonų talpos bokštai beicuotai javų sėklai laikyti.

Bokštų, chemikalų sandėlio ir jų paruošimo punktiui įrengti ūkis išleido apie puspenktą tūkstančio rublių. Sios lėšos, kaip tvirtina ūkio vadovas V. Teišerskis, atsipirkto per trumpą laiką.

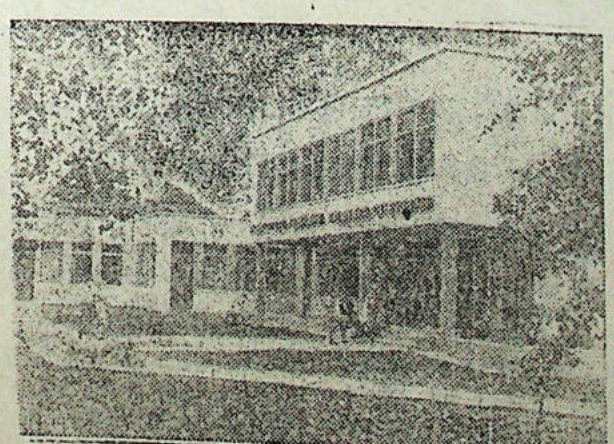
NAUJAS KULTūros ŽIDINYS

Tik prieš keletą savaičių atvėrė duris naujiejį Rokiš-

kio kultūros namai, o čia jau svečiavosi nemaža profesionalių ir pajėgiausių respublikos meno saviveiklos kolektyvų, rašo „Spalio vėliava“. Mieste koncertavo nusipelnęs dainų ir šokių liaudies ansamblis „Lietuva“, tris spektaklius surengė leningradiečių cirkas, salės akustiką išbandė Kauno muzikinis, Vilniaus jaunimo, Lėlin teatro, svečiavosi Kupiškio liaudies teatras su kupiškėniškėmis vestuvėmis, Panevėžio „Ekranų“ vokalinis-instrumentinis ansamblis.

Naujųjų kultūros namų sceną „įsisavina“ ir patys rokiškėnai. Žiūrovai matė J. Kavoliūno režisuotą M. Aliger „Pasaką apie teisybę“, dalyvavo šeimos klubo vakaronėje ir kituose renginiuose.

(ELTA)

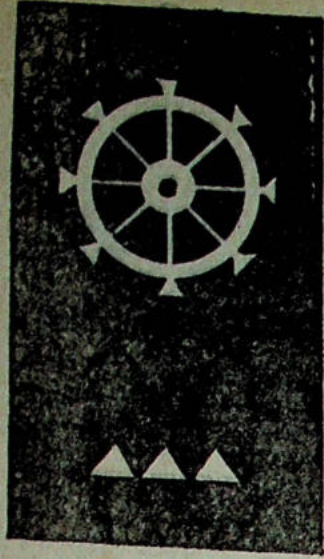
Ukmergės rajono Sventupės gyvenvietėje atidarytas šiuolaikinis prekybos ir buities kompleksas. Čia įsikūrė kirpykla, surinkimo punktas, avalynės remonto dirbtuvė, ryšių skyrius ir kt. Tame pačiame komplekse yra paroduotuvė, valgykla. Ukmergės MSV, „Žiburio“ ir Zemaitkiemio kolūkių žemdirbiai turi galimybę paplėtauti, pasinaudoti buitinėmis paslaugomis. Visą kompleksą savo lėšomis pastatė Ukmergės MSV.

NUOTRAUKOJE: Sventupės gyvenvietės prekybos ir buities komplekso bendras vaizdas.

G. Svitojaus (ELTA) nuotr.

KOLEKTYVINIS DARBAS

2 psl. 1980, VII. 17

MŪSU MOTERIMS

PAS KAIMYNES

Pakelėse vilnijantys rugiai, mėlynai pražydę linų laukai pasitiko Pasvalio rajone anykštėnės — rajono moterų tarybos atstovės, nuvykusias pasižiūrėti, kokiais rūpėjais ir džiaugsmiais gyvena pasvalietės, pasidalinti darbo patirimi su šio rajono moterų tarybomis.

Jau Pumpėnų miestelyje laukė pasvalietės. Jos supažindino su Pumpėnų vidurinėje mokykloje įkurtu Žemės rūmų šturmo dalyvio Antano Simkūno memorialiniu muziejėliu, papasakojo, koks įdomus buvo šio žmogaus gyvenimas, kurio atskiri momentai buvo pavaizduoti net keliuose meniniuose kino filmuose, jo atminimui yra parašyta pjesė. Mokyklos, įkurtame muziejelyje susipažinome su šio pasvaliečio, tapusio įžymiu revoliucionieriumi, pilietinio karo kovų dalyviu, vėliau Kirgizijos TSR nusipelnusiu gydytoju prisiminimais apie V. Lenina, išspausdintais Kirgizijos laikraščiuose, jo parašytomis knygomis, šeimos nuotraukomis.

Kaip dirba pasvalietės, kokias problemas joms tenka spręsti, papasakojo Pasvalio rajono moterų tarybos pirmininkė pedagogė Anelė Bartkienė. Šio rajono „Atžalyno“ kolūkių moterų tarybos atstovės. Mintimis apie mūsų moterų tarybų darbą dalijosi Anykščių rajono moterų tarybos pirmininkė E. Vingrienė.

Anykštėnės apžiūrėjo gražiai tvarkomas Janinos ir Juozo Tamulionių, Jadvygės Graniūnienės sodybas Pumpėnuose, Naradavos sodininkystės tarybinio ūkio vaikų darželį, gyvenvietę, prie Lėvens upės užimančią 75 ha teritoriją pasvaliečių parką.

„K. d.“ Inf.

tojas, tai Troškūnų apylinkinė ligoninės medicinos felčeris — V. Zlatkus.

Medicinos sesers kelią Julija Uzdoniene pradėjo prieš dvidešimt tris metus. Čia, savo gimtinėje, ji įprasmino pašaukimą — padėti prie lovos ligos prikaustytam žmogui — sugrįžti į gyvenimą, palengvinti jo kančias. Dešimt metų ji išdirbo medicinos seserimi vidaus ligų skyriuje. Greit pajuto medicinos sesuo, kad neužtenka sergančiam žmogui vien tik išdailinti vaistus, atlikti paskir-

ta seserimi. O nuo 1975-ųjų — Centrinės ligoninės vyr. seserimi. Pasikeitė buvusios eilinės medicinos sesers, dabar tapusios vyr. seserimi, darbo ritmas. Jos rūpestyje daug kas turėjo sutilti, užimti svarbią vietą: ir kad naktinė pamaina tvarkingai paliktų skyrių, kaip skyriuose laikomi medikamentai, maitinami sunkūs ligoniai, išrašyti medikamentus skyriams. Be abejo, tų rūpestių labai daug ir keliais sakiniais visų neapibrėši. Jie tapliai siejasi su seserų tarybos

Daug puikių, naudingų tiesioginiame medicinos sesers darbe temų buvo išnagrinėta konferencijų metu. Bet praeitis jau lieka praeitimi, Julijos mintys skverbliai į ateities temas, kūrybingai ieško kelių, kaip jas įvairinti, keisti pateikimo metodiką ir formas. Vyr. sesers pareigos iš Julijos Uzdoniene reikalauja taip pat nepasitenkinti anksčiau įsigytais profesiniais žiniomis. Būtina sekti naująsias medicinines literatūras, kad galėtum reikiamu mo-

jai, kai jos kolektyvo žmonės kruopščiai, su meile ir atsakomybe atlieka savo pareigas ir tuo pelno ne tik savo bendradarbių, bet ir ligonių puikią nuomą, šiltus atsiliepimus. Tai pasakytina apie medicinos seseris darbo veteranes O. Rukšienę, J. Pajarskienę, L. Vanagienę, N. Sočiovą, B. Navickienę ir daugelį kitų.

Įvairiapusė medicinos seserų tarybos veikla. Jos vadovė kasdien ieško būdų, kaip ją padaryti dar efektyvesnę, ryškesnę. Be abejo, aš ne viską suminėju, kuoj remiasi, bet jos uždavinys vienas — siekti, kad skyriuose būtų ideali tvarka, medicinos seserys ne tik puikiai atliktų savo pareigas, bet ir rodytų aukštą darbo kultūrą.

Julija Uzdoniene turi ir daugiau visuomeninių įpareigojimų: medicinos darbuotojų profsąjungos rajoninio komiteto narė, liaudies kontrolės grupės narė, redkolegijos narė. Daugelį metų dalyvauja saviveikloje — dainuoja moterų ansambluke.

Aktyvi visuomeninė, stropi, pareiginga darbuotoja ne kartą buvo apdovanota garbės raštais, iškovojusi socialistinio lenktyniavimo nugalėtojos vardą.

Julija Uzdoniene rūpestinga motina, išauginusi du sūnus, gera šeiminkė.

Ligoninės administraciją džiugina Julijos nuostindas darbas, jos atsakingas požiūris, nuolatiniai kūrybiniai ieškojimai naujų darbo formų. Juolab, kad visa tai brandina pastebimus vaisius, įneša ryškių naujovių į visos ligoninės darbo ritmą.

A. Bražėnas
Anykščių centrinės ligoninės vyr. gydytojo pavaduotojas gydomajam darbui

KŪRYBINIŲ IEŠKOJIMŲ KELIU

Daug metų dirbi tu tuo pačiu mokymu viena kolektyve,

žinai, kas maitina jo darbo dienas, kas tarpsta rūpestuose ir, rodos, lyg ir neišskiri jo iš kitų žmonių tarpo. Bet vienasysk ateina momentas, kai į jį pažiūri kitų žvilgsniu ir naujai stengiesi įvertinti, pasverti jo prasmingo darbo vaisius, kokią poziciją jis užima kolektyve. Rašydamas šias eilutes, mintyse turi Anykščių ligoninės vyr. medicinos seserį Juliją Uzdoniene. Neseniai jai buvo suteiktas LTSR nusipelnusios sveikatos apsaugos darbuotojos vardas. Anykščių ligoninėje iš kelių dešimčių viduriniojo medicinos darbuotojų personalo ji — kol kas pirmoji ir vienintelė šio garbingo vardo adresatė. Rajone dar yra vienas LTSR nusipelnęs sveikatos apsaugos darbuo-

tas procedūras. Ligoniuo refleksia ir gero, paguodžiančio žodžio, pamatyti, kodėl šandien rūsokas jo veidas, išklausti, suprasti jį ir atjausti. Jeigu ir dabar į daugelį savo slaugytų ligonių Julija žvelgia, kaip į artimus, pažįstamus žmones, kaip gimines, tame bendravime buvo įdėta ir daug širdies šilumos.

Dažnai praeitin bėgančius metus palyginame su vienu, ramiu upės sruvenimu. Skačiuodamas Julijos darbo metus, to nepasakysi. Kiekviena diena buvo kupina kažko vis naujo, aktyvios veiklos. Augo profesinė patirtis, ryškėjo puikūs organizaciniai sugebėjimai, iniciatyva ir ieškojimai brendo jos mintyse. Julija buvo paskirta poliklinikos vyriausią-

veikla, kuriai jau daug metų Julija vadovauja. Vadovaujamas medicinos seserų tarybai — Julijos visuomeninės pareigos, tačiau tai kartu ir tęsinys jos tiesioginio darbo. Vienas iš svarbių šios tarybos veiklos uždavinių — viduriniojo medicinos personalo kvalifikacijos kėlimas. Reguliariai rengiamose konferencijose medicinos seserys gilina savo profesines žinias, plečia visuomeninį, politinį akiratį. Puiki kvalifikacijos kėlimo mokykla yra kasmet organizuojami kursai geriausiai medicinos seseriai bei medicinos felčerei išaiškinti. Siems konkursams viduriniojo medicinos personalo atstovės rūpestingai ruošiasi ir jų metu komisija, išaiškindama geriausią savo profesijos žinovę, didelį dėmesį kreipia į bendrą visuomeninį politinį išprusimą. Medicinos seserys bei felčėrės reguliariai kvalifikacija kelia ir respublikinėse mokymo bazėse Vilniuje bei kituose miestuose. Jaunesniojo medicinos personalo atstovės išklauso liaudies universitete skaitomų paskaitų kursą.

mentu padėti, patarti bet kuriai skyriaus seselei.

Pastebimai pastaraisiais metais pagražėjo Centrinės ligoninės aplinka, buvo pasodinti rožynai. Tai irgi medicinos seserų tarybos veiklos rezultatas. Aplinkos grožiu pavesta rūpintis buities ir grožio sekcijos narės L. Ambrasienė, O. Rukšienė, P. Norkienė. Vyr. sesuo, seserų tarybos vadovė, dažnai rengia reidus į skyrius, tikrindama, kaip medicinos seserys atlieka paskyrimus, procedūras, tikrina, ar nepažeidžiami sanitariniai reikalavimai, tiria ligonių ir medicinos personalo tarpusavio santykius. Po to juos aptaria posėdžiuose, skyrių gamybinuose pasitarimuose. Jai rūpi, kad ligonis, išėjęs iš skyriaus, išsineštų kuo puikiausius įspūdžius, gerą nuotaiką, įgytų higieninių žinių, puikią nuomą su darytų apie jį gydytojus ir slaugiusius žmones. Didelį dėmesį Julija Uzdoniene skiria ir jaunimo globotinių sąjūdžiui. Jaunoms, ką tik pradėjusioms dirbti medicinos seserims yra paskiriamos didesnė patirtį turinčios medikės. Visuomet malonu Juli-

Ziedų dabar pilnos lankos, pilni darželiai. Kur tik pasisiūsi, visur akis linksmina gėlės. Tačiau ateis žiema ir tuomet bus gera pažvelgti ir į sudžiūvintus, vasaros spalvas išlaikčiusius žiedus. Jie primins vasaros dienų šilumą ir grožį. Ypač jeigu juos sudės į gražias kompozicijas, meniškas puokštes Svėdasų vidurinės mokyklos mokytoja, svėdasiečių gėlininkų vadovė Petrutė Dagylė. Nė viena Svėdasuose ruošta gyvų ir sausų gėlių puokščių paroda neapstiejo be jos išmoningos kūrybos. P. Dagytės puokštės pačios skoningiausios ir idomiiausios. Kai į jas žvelgi, negali atsistebėti lapo, žiedo ar šakelės grožiu, kurio pats būlim ir nepamatys.

Mokytoja Petrutė Dagylė jau dabar džiūvina, ruošia žiemai idomius žiedus, piečių smilgas, kad mus paguodintų vasaros grožiu ir tuomet, kai už langų bus pūga.

J. Junevičiaus nuotr.

At stalo guli nažytė dokumentinė Stasio Vancevičiaus nuotrauka. Neatsitiktinai ji atsirado Sonės Ceponienės bute. Jau daugelį metų svetimas berniukas šiai moteriai patiki savo nesėkmes, dalijasi džiaugsmiais ir kreipiasi į ją gražiausiu žemėje vardu — mama. Stasiko tikroji motina, motinišką meilę iškeitusi į degtinės stiklą, pamyne tauriausius moters bruožus — išsižadėjo kelių savo pagimdytų vaikų. Jai buvo atimtos motinystės teisės, vaikai patalpinti vaikų namuose. Skaudžiai pergyveno našlaičio dalį Stasikas, ilgėjosi švelnių motiniškų rankų, gero guodžiančio žvilgsnio. Norėdama bent kiek praskaidrinti šešiametį berniuką liūdesį, ką tik pradėjusio lankyti Zarasų mokykloje-interiate pirmąją klasę, auklėtoja paprašė Ceponienės dukrą Zoją, tuomet buvusią tos mokyklos devintoje, paguosti berniuką, pasakviti, kad ji esanti jo sesutė. Džiaugsmu suspindo berniuko akys.

— O ar turime mes mamytę? — toks buvo pirmasis Stasiko klausimas. — Ar mes pas ją nuvažiuosime? — sekė kitas, ne mažiau svarbus našlaičio vaikui.

Kai vieną šventadienį Sonė Ceponienė atvažiavo narsivežti Zojos į Anykščius, ta pristatė Stasiką motinai. Mažos rankytės apsisvijo Sonės kaklą ir lūpos ištare tą gražiausiąjį žodį: mamytė. Daug šventadienių ir vasaros atostogų mėnesių Sta-

sikas praleido Sonės Ceponienės namuose. Draugiški jam buvo šios moters sūnūs Anatolijus ir Vladas, tikrą seserį slengėsi atstoli Zoja, naujų draugų susirado Anykščiuose.

Tuo metu vienai auginamajai trejetai vaikų Soniai nebuvo pertekliaus, tačiau ji kiek galėjo rūpinosi ir Stasiku. Jautri moters širdis džiaugėsi, kai mokyklos di-

sikas praleido jį į Tarybinę Armiją. Dabar jau žino vaikinai, kad ši moteris jam nėra tikra motina. Prieš išeinant į armiją, netikėtai atsisaukusi ir jo gimdytoja. Vis tarėsis su Sonia, telefonu skambinęs iš Vilniaus, ar eiti jam susipažinti. Pagaliau — nusprendė. Sonia pajuto, kad nusivylė susitikimu. Pamatęs gimdytojos balzganą, girtą akis, pri-

nienė išleido jį į Tarybinę Armiją. Dabar jau žino vaikinai, kad ši moteris jam nėra tikra motina. Prieš išeinant į armiją, netikėtai atsisaukusi ir jo gimdytoja. Vis tarėsis su Sonia, telefonu skambinęs iš Vilniaus, ar eiti jam susipažinti. Pagaliau — nusprendė. Sonia pajuto, kad nusivylė susitikimu. Pamatęs gimdytojos balzganą, girtą akis, pri-

— Aš turiu tik vieną motiną — tavę, mamytė. Sunku dabar pasakviti, ar turės tolimesniame Stasiko kelyje reikšmės ir įtakos ta vadinamoji tikroji motina, atsižadėjusi savo mažyčių vaikų, kai labiausiai jiems buvo reikalinga globa. Tikriausiai, Stasikui nelengva, kad netikėtai išaiškėjo skaudūs jo gyvenimo puslapiai. Nelengva ir Soniai. Juk tai nebesvetimi visi jo pergyvenimai nuo tos dienos, kai mažytės jo rankutės, išsiilgusios mėlės ir šilumos, pasitikinčiai ansivijo jos kaklą.

Iš pirmo žvilgsnio atrodytų lyg ir atsitiktinai Stasikas tapo Ceponienės šeimos nariu. Bet moters gerumas, parodytas našlaičiui, turi ir šaknis. Sonė Ceponienė užaugo 13 vaikų šeimoje. Anks-

ti patyrė sunkią piemenės, pusmergės dalį, todėl žino, ką reiškia ilgėtis užuojautos, paguodos ir ko verta nors maža šilumos kibirkštėlė, padovanota kito žmogaus. Jai ir pačiai tai teko pajusti. Prasidėjus karui Sonė Ceponienė, 1940-ųjų metų komanuolė, kaip ir daugelis Tarybų valdžios atkūrimo metų aktyvistų, trankėsi į Tarybų Sąjungos gilumą. Vokiečių lėktuvų antskrydžių metu viename Latvijos miestelyje ji pasislėpė po stovinio traukinio sastatu. Konfūzytą, praradusią samonę mergaitę ištraukė nepažįstami jai žmonės, globojo, slaugė, kol ji atgavo samonę. Karo metu Sonė Ceponienė kelias sutapo su Lietuviškosios 16-osios diviziono žvgiais. Ji teikė pirmąją pagalbą sužeistiems kariaus, kaip sanitarė, kaip medicinos sesuo, buvo aktyvi donorė, kraują padėjusi ne vienam frontininkui grįžti į gyvenimą. Ji apdovanota medaliu „Už drąsą“, dviem medaliais „Už kovinius nuopelnus“.

Dabar nesunku suprasti, kodėl ši paprasta moteris nepraejo abejingai, nepri-glaudusi prie krūtinės sve-timo mažo žmogaus, kodėl jos širdyje ir anksčiau be-vusiame ankštame kambarėlyje atsirado vietos likimo nuskriaustam vaikui.

Juk jos pačios širdį varpė skriaudu ir neteisėbės strėlės ir džiugino kitų žmonių pasiaukojimas. Kiekvienas poelgis ir žingsnis turi savo priežastį.

R. Mintaukytė

GERUMAS

